

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція
**«НАУКОВІ ТА ОСВІТНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
В СУЧАСНОМУ СВІТІ»**

15 липня 2021 року
Чернівці 2021

УДК 001.92:378 (082)

A60

Редакційна колегія: Г. В. Старченко, А. П. Дука

Рекомендовано до видання оргкомітетом конференції, протокол № 1 від 23.07.2021 року.

Наукові та освітні трансформації в сучасному світі: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 15 липня 2021 року) / Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій, м. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А. В.Т.». 2021. 483 с. ISBN 978-617-512-268-6

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції «Наукові та освітні трансформації в сучасному світі».

До збірнику увійшли матеріали секцій: Економічні науки, Філологічні науки, Юридичні науки, Педагогічні науки, Медичні науки, Біологічні науки, Геологічні науки, Технічні науки, Сільськогосподарські науки, Історичні науки, Філософські науки, Географічні науки, Психологічні науки, Соціологічні науки, Фізичне виховання та спорт, Державне управління / Публічне управління та адміністрування, Культурологія.

Матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції представлені окремими авторами з України.

Наукове видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів відповідних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

У підготовці конференції брали участь: Громадська організація «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій» (м. Чернігів) за сприяння: Освітня технологія «Росток (м. Суми). Партнером конференції є Консалтингове агентство «Приват Консалт» (м. Чернівці).

Матеріали подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть автори.

ISBN 978-617-512-268-6

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Бойко М. І. СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ЗМІЦНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ.....	388
Демків Ю. М. СТИЛЬОВІ РІЗНОВИДИ І НОВАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ	390
Дюкар К. В. ГРАМАТИКА У СВІТЛІ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЙ.....	393
Івасюк Г. О. КОНЦЕПТ “NATION” У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ НІМЦІВ	395
Купіна І. О. СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ ЯК МЕТОД ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ І ФРАЗЕОЛОГІЇ	396
Мурадханян І. С. ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРКИ ТЕГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	398
Ріпей М. В. ЩОДО ЛЕКСИЧНОЇ ПРАВИЛЬНОСТІ ГАЗЕТНОЇ МОВИ (за працею Миколи Гладкого «Наша газетна мова» (Харків, 1928)	400
Романюк О. С. ПРИРОДНІСТЬ МІЖСОБИСТИСНИХ РОМАНТИЧНИХ ІНТЕРАКЦІЙ МЕДІАПЕРСОНАЖІВ У РЕАЛІТІ ДЕЙТИНГ-ШОУ	402
Треско Л. В. КІНОДИСКУРС У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ І УКРАЇНОМОВНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ	405

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Алба Вадим ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ В ДОБУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	408
Беззубко Л. В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І СПРАВЕДЛИВІСТЬ	410
Дюкова С. П. Патлайчук О. В. ВИБІР МЕТОДУ ПОШУКУ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	411
Дюкова С. П. Яценко Г. Ю. РОЗВ’ЯЗАННЯ ЗАДАЧ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	414
Клисяк М. Д. Яценко Г. Ю. ПРОБЛЕМА ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ	417
Ковальчук І. Л. «ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЯК ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ — ВИМОГА ЧАСУ	418
Кузьміна А. І. Яценко Г. Ю. АКТУАЛЬНІСТЬ АРИСТОТЕЛІВСЬКИХ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ КЛАСИФІКАЦІЇ НАУК	421
Tomashevskaya T. V. Patlaichuk O. V. REVOLUTION AND EVOLUTION: CONCEPTS OF SCIENCE DEVELOPMENT	423
Слабодчиков А. А. Патлайчук О. В. ЕВРИСТИКА ТА МАТЕМАТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	426
Сур Артем РИЗИКИ Й ЗАГРОЗИ ВІРТУАЛЬНОЇ КОМП’ЮТЕРНОЇ РЕАЛЬНОСТІ БУТТЮ ЛЮДИНИ	428

Групові списки, таблиці, зоряні системи розташування засобів розв'язання винахідницьких завдань включають не тільки методи пошуку рішення. Таким же чином можуть компонуватись сепаратні угруповання евристичних принципів, методичних правил, рекомендацій. Евристичні методи знаходять сьогодні широке застосування в різних сферах діяльності людини, оскільки стимулюють розвиток інтуїтивного мислення, здібності до уяви, креативності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буш Г. Я., Методы технического творчества. [Електронний ресурс] Издательство «Лиес-ма». — Рига. 1972. Режим доступу: <https://www.metodolog.ru/00937/00937.html>.
2. Ус С. А., Моделі й методи прийняття рішень: навч. посіб. / С. А. Ус, Л. С. Коряшкіна; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. — Д.: НГУ, 2014. — 300 с.

Дюкова С. П.

завідувач навчальним кабінетом кафедри управління проектами

Яценко Г. Ю.

к. ф. н., доцент

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна

РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У проблемне поле філософії науки евристика залучена з метою відбити основну й постійну властивість будь-якої моделі зростання наукового знання, а саме ситуацію, коли теорія виходить за свої межі та претендує на розширення. Евристичність даного процесу, пов'язана із поширенням нових змістовних площин та ніш, очевидна. Евристичність є властивістю теорії виходити за свої початкові межі, здійснювати просування й прагнути до розширення.

У сучасній філософії евристика трактується як наука про виникнення нового (суджень, ідей, способів дії) в знанні та діяльності людини [6].

Евристика має достатньо широке застосування у будь-якій науці. Важливо, що евристика, як наука про творче мислення, — одна з наймолодших у системі сучасного наукового знання. Вона сформувалась на основі узагальнених результатів цілої низки наук, які вивчають людину, її діяльність та творчість.

Істотним досягненням філософії науки стало саме усвідомлення можливостей евристики як універсального напрямку, який дозволяє пошук рішень та розв'язання проблем в умовах невизначеності.

Основне завдання евристики — це створення моделей пошуку нового розв'язання задачі, проблеми, завдання. Евристика — комплексна галузь знань, що містить елементи філософії, психології, лінгвістики, кібернетики, теорії інформації, наукознавства, основ організації праці тощо. Головне місце в ній посідає психологія творчого мислення, що досліджує механізми розв'язання проблемних ситуацій [2].

До евристичних припущень можна віднести наступні: клас винахідницьких задач нескінченний, клас методів винаходів кінцевий; метод пошуку рішення завжди містить суб'єктивну сторону, його ефективність залежить від майстерності винахідника; завжди існує протилежний метод розв'язання задачі як альтернатива вже знайденої; жодна винахідницька задача не наважувалася без певного усвідомленого або неусвідомленого методу, стратегії або тактики поведінки та міркування.

Метою евристики є побудова моделей процесу розв'язання якої-небудь нової задачі або пошуку розв'язання проблеми. Евристика як наука займається побудовою евристичних моделей процесу пошуку оригінального розв'язання задачі або пошуку правильних рішень. Моделі здійснення пошуку значно індивідуалізовані та тісно пов'язані з психічною та мотиваційною діяльністю суб'єкта пізнання. До евристичних моделей відносять такі: елементарна модель «сліпого пошуку», структурно-семантична модель Г. Буша, модель «лабіринту», модель «трансформатор», модель «шлюз», модель «посудина», модель «насіння», модель «насіння», модель «трамплін-бар'єр» та інші [3].

Евристичні моменти виявляються тоді, коли наявні умови не підказують людині способу розв'язання певного завдання і минулий досвід не містить у собі готової схеми, що могла б бути застосованою за даних умов. Для виходу з проблемної ситуації створюють нову стратегію діяльності. До евристики входить також дослідження умов формування здібностей людини до творчої інтелектуальної діяльності — евристичного навчання і методів його організації [7].

Термін «задача» використовують у тих випадках, коли ясна кінцева ціль дій або точно сформульовані вихідні дані. Проблемою називають такі ситуації, де високий ступінь невизначеності, тобто немає точної цілі, неясна технологія рішення, немає потрібних ресурсів тощо. «Проблема» — це задача з коректним, очевидним рішенням. Проблема виникає, коли людина має ціль, але не знає як її досягнути. Коли людина не може перейти з наявної ситуації в бажану за допомогою простих дій, тоді тут може допомогти мислення. Задача такого мислення полягає у вигадуванні деяких дій, які можуть бути посередником між наявною та бажаною ситуацією. Розв'язання проблеми — це пошук логічного рішення, при виборі того, що бажано досягти. Розв'язання проблеми можна розуміти як процес: за розумінням проблеми, тобто утворенням суб'єктивних ментальних репрезентацій, впливає пошук рішення за допомогою стратегій рішень [4].

Поняття «невизначеності» можна вважати сьогодні одним з популярних понять, які використовуються не тільки в філософських дослідженнях, а й у роботах в галузі гуманітарних, соціальних, природничих наук, що розглядають це поняття в різних історичних контекстах і ситуаціях. Невизначеність зумовлено недостатньою надійністю й кількістю інформації, на основі якої потрібно здійснити свій вибір у пошуку рішення [5].

Для розв'язання проблем та задач необхідні стратегії рішення. Адекватні стратегії можна знайти та застосовувати в тих випадках, коли проблему можливо визначити та ідентифікувати. В умовах невизначеності стратегії розв'язання проблеми та задачі можуть відрізнятися тим, з якою вірогідністю вони ведуть до мети, або, який об'єм невизначеності їм властивий. Евристичні стратегії означають пошук способів рішення, наприклад, способом спроб та помилок, у відмінності від алгоритмів вони ведуть до бажаного результату з певною ціллю. Евристичні стратегії найбільш цікаві для дослідження поведінки при розв'язанні проблеми або задачі [4].

При розв'язанні проблем в умовах невизначеності використовують евристичні методи, які базуються на принципах, що визначають тактику управління в слабо визначених чи невизначених проблемах та дозволяють використовувати творче мислення, генерувати нові ідеї, використання яких підвищує ефективність рішень. Вибір засобів вирішення завдань винахідники здійснюють по-різному: одні застосовують освоєння ними методи вибору засобів, інші свідомо активізують минулий досвід вирішення аналогічних завдань, треті здійснюють вибір більш-менш інтуїтивно [1].

Вибір методу пошуку способів розв'язання проблем та задач знаходиться ще в за-

родковому стані. Створення такої методики ускладнює ряд об'єктивних причин [1]: завдання, як правило, можна вирішити шляхом використання декількох, в ряді випадків великого числа, принципів; кожен принцип розв'язання задач здебільшого може бути знайдений декількома наближеними методами; з іншого боку, нерідко до одного і того ж принципу рішення призводять різні методи пошуку; поряд з об'єктивними наявними закономірностями творчого процесу необхідно врахувати й індивідуальні особливості кожної людини; існують стереотипні методи для пошуку розв'язання більшості задач, що приводять до вирішення в більшості випадків. Рішення, знайдене за допомогою застосування стереотипного методу, нерідко менш оригінально, ніж досягнуте шляхом застосування методу, який раніше не використовувалася для вирішення аналогічних завдань; всякий вибір методів пошуку розв'язання задач пов'язаний з обмеженням їх числа. Вибір ряду стереотипних методів нерідко означає елімінацію оптимального методу для досягнення рішення з найбільш яскравою оригінальністю.

За евристичним принципом методи розв'язання проблем та задач можна умовно розділити на наступні основні види: методи евристичної аналогії, евристичного комплексу, евристичного поділу та редукції, евристичної інверсії та методи евристичного комбінування. Ці основні групи, своєю чергою, діляться на безліч методів, що мають свої особливості та способи. Особливе практичне значення для винахідників має класифікація задач за евристичним принципом, що полегшує вибір методів для пошуку конкретного рішення [1].

Сучасні евристичні методи та моделі сучасності дозволяють розширювати мислення будь-якого дослідника в напрямку пошуку нового. Система евристичних методів розв'язання проблем, задач та завдань, як і знань взагалі, є системою відкритого типу, тобто з розвитком науки й техніки будуть з'являтися все нові та нові евристичні методи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буш Г. Я., Методы технического творчества. [Електронний ресурс]. Рига: Лиесма, 1972. Режим доступу: <https://www.metodolog.ru/00937/00937.html>.
2. Енциклопедія сучасної України. Т. 9: Е–Ж. Київ: Ін-т енцикл. дослідж. НАН України, 2009. 711 с.
3. Ільїн В. В. Теорія пізнання. Вступ. Загальні проблеми. М., 1993.
4. Кирхлер Э., Шрот А. Принятие решений в организациях. Психология труда и организационная психология. Харьков: Гуманитарный центр, 2004. 155 с.
5. Ус С. А. Моделі й методи прийняття рішень. Д.: НГУ, 2014. 300 с.
6. Философский словарь. / Под ред. И. Т. Фролова. 4-е изд. М., 1980. 448 с.
7. Філософський енциклопедичний словник. Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, К.: Видавництво гуманітарної літератури “Абрис”, 2002. 742 с.